

**TILSKUDD TIL LANDSOMFATTENDE
MUSIKKORGANISASJONER**

Mie Berg Simonsen

Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74

Februar 2005

Innhold

Historien	3
Økonomiske rammer	4
Målgrupper og brukere	5
Kriterier	5
Plassering i det musikkpolitiske landskap	6
Forvaltningshistorie	7
Vurderinger	7
Vedlegg	10

Som tilfellet er for flere av tiltakene på musikkområdet på post 74, dreier dette seg om en tilskuddsordning som retter seg mot en bestemt gruppe aktører, nemlig de såkalte landsomfattende musikkorganisasjonene.

Ordningen kom i gang fra 1992 i regi av Norsk Musikkråd, etter initiativ fra Kulturdepartementet. Musikkrådet forvaltet ordningen fram til 2002, da den ble overført til Norsk kulturråd.

Dette evalueringsnotatet bygger på dokumenter og rapporter i Norsk Musikkråds og Norsk kulturråds arkiver, på samtaler med saksbehandlere og andre i begge råds administrasjoner og i en viss utstrekning på egnevalueringer fra musikkorganisasjoner som mottar tilskudd¹.

Historien

Det finnes ingen egentlig målsetting for disse tilskuddene.

Da driftstilskudd til musikkorganisasjoner ble til en ordning under Norsk Musikkråd i 1992², hadde en del musikkorganisasjoner allerede slike tilskudd fra Ymse-posten (post 79) på Kulturdepartementets budsjett, mens andre musikkorganisasjoner fikk fordelt driftstilskudd gjennom Norsk Musikkråd.

Inntrykket er at overføringen fra departementet til Norsk kulturråd først og fremst var grunnet på et generelt politisk ønske om føre en rekke forvaltningsoppgaver ut fra Kulturdepartementet til fellesorganer for de aktuelle målgrupper, i dette tilfelle Norsk Musikkråd³.

Da tilskuddene fra Ymse-posten kom til Norsk Musikkråd ble dette i realiteten også starten på en samkjøring med de årlige driftstilskudd til medlemsorganisasjonene, som allerede lå i tilskuddet til Norsk Musikkråd.

Overføringen av tilskuddene fra Ymse-posten var omstridt blant NMRs medlemsorganisasjoner. I 9 av NMRs 26 organisasjoner var medlemmene

¹ Alle 27 landsomfattende musikkorganisasjoner som mottar tilskudd ble bedt om å sende inn egnevalueringer, og 18 organisasjoner gjorde det.

² Norsk Musikkråd het den gang Norges Sang- og Musikkråd.

³ Norges Sang- og Musikkråd, ledermøte 9.-10.5, 1992, L-sak 2/92.

yrkesmusikere (i motsetning til de øvrige som samlet fritidsmusikere) og disse mente at premissene for tildeling av tilskudd gjennom NMR ville bli preget av ”fritidsmusikken” og falle uheldig ut for deres del. Dessuten ble det satt spørsmål ved NMRs mulige ”dobbeltrolle” i det musikkpolitiske landskapet når Rådet tok på seg en slik forvaltningsoppgave; på den ene siden skulle Norsk Musikkråd være talerør og interesseorganisasjon overfor departement/Storting på musikkorganisasjonenes vegne, og på den annen side ville Musikkrådet bli en instans med et delegert forvaltningsansvar nettopp fra departement/Storting.

Premissene for tildeling av tilskudd har da også vært gjenstand for stadige debatter i Norsk Musikkråd så lenge ordningen har eksistert. Modellene som har vært brukt har vært basert på en rekke variable som delvis har vært ”vektet”, for å skape en rettferdig fordeling mellom organisasjoner med svært ulike profiler⁴.

Økonomiske rammer

Da driftstilskuddene fra departementets Ymse-post ble overført til Norsk Musikkråd fra 1992, var det samlede beløp på omkring 5 mill.kr.⁵. I 2004 hadde ordningen en ramme på kr.14 935 000⁶. Denne økningen inkluderer bl.a. de driftsmidler som både før og etter 1992 er gitt til musikkorganisasjonene gjennom Norsk Musikkråd og det er derfor vanskelig å si hvor mye som i realiteten har vært ”friske” midler.

De musikkorganisasjonene som ordningen i dag dekker, mottar svært ulike tilskudd. I 2003 varierte tilskuddene fra vel 50 000 kr. (Norsk Munnspillforum) til vel 2. mill.kr. (Norsk Jazzforum). Forskjellene har først og fremst sammenheng med de kriterier som ligger til grunn for beregning av tilskudd.

For øvrig finnes det ingen samlet oversikt over de ulike musikkorganisasjonenes forskjellige finansieringskilder.

⁴ Norsk Musikkråd, landsmøte 28.-30.5, 1999, L-sak 7a/99.

⁵ Norsk Musikkråd, styremøte 19.01.98, S-Sak 8/98.

⁶ St.prp.nr. 1, KKD, 2004-2005, s. 153.

Målgrupper og brukere

Da tilskuddene ble overført fra Kulturdepartementets Ymse-post til Norsk Musikkråd i 1992, omfattet de i alt 13 musikkorganisasjoner. I dag får 27 landsomfattende musikkorganisasjoner tilskudd gjennom ordningen (se listen i vedlegg). De fleste av de 14 organisasjoner som er kommet inn etter 1992 var medlemmer av Norsk Musikkråd allerede på det tidspunktet, mens bare noen få er etablert etter 1992.

I dag er 25 av de 27 organisasjonene som mottar tilskudd medlemmer i Norsk Musikkråd⁷.

Organisasjonene har svært ulik profil, som oversikten i vedlegget viser. Noen av organisasjonene retter seg mot musikkopplæring blant barn og unge, noen bygger på kollektivt medlemskap, en organisasjon har småbarn og foreldre som ”medlemmer”, noen er rettet mot musikk som terapi, noen nærmer seg rene interesseorganisasjoner og noen er overveiende faglige sammenslutninger av og med profesjonelle musikere. Et gjennomgående trekk er at mange ikke har den type bredde i sine medlemsgrunnlag som kjennetegnet de tradisjonelle masseorganisasjonene fra 1900-tallets begynnelse, som for eksempel Norges Musikkorpsforbund. Til gjengjeld er det kommet flere musikkorganisasjoner rettet inn mot spesielle grupper eller aktiviteter knyttet til musikk.

Det er i dag dessuten flere organisasjoner inne i ordningen som dekker samme målgrupper/brukere, så som skoleorkestre og –kor, samt musikkpedagoger.

Kriterier

Ordningen er blitt forvaltet etter en modell som gir tilnærmet automatikk i den årlige beregning av tilskuddenes størrelse, hvilket innebærer at det ikke ligger kunst- eller kulturfaglige kriterier til grunn.

⁷ Norsk Musikkorpsforbund (NMF) og Norges Korforbund (NK) står utenfor Norsk Musikkråd.

I modellen som Norsk Musikkråd utarbeidet fra 1992 var organisasjonenes medlemstall, og senere også studietimetall, sentrale kriterier, ved siden av det tilskuddsnivået organisasjonene hadde da de kom inn i ordningen (basisår). Modellen/kriteriene ble justert utover på 1990-tallet, etter drøftinger mellom Norsk Musikkråds medlemsorganisasjoner, blant annet for å fange opp, eller justere for, endringer i og mellom organisasjonene. I sammenheng med at ordningen i 1999 fikk en økning på 2.5 mill.kr., ble også kriteriene for beregning av tilskudd gjennomgått på nytt av Norsk Musikkråds medlemsorganisasjoner. I den justerte modellen ligger stadig organisasjonenes omfang/størrelse og aktivitet til grunn for tilskuddet, og dette beregnes stadig ut fra medlemstall og studietimetall. Dessuten ble basisår for utregning av tilskudd flyttet fra 1994 til 1999⁸.

I den korte tiden ordningen har vært forvaltet av Norsk kulturråd, har grunnlaget for beregning av de årlige tilskudd vært uendret, hvilket innebærer at tilskuddsummene til de enkelte musikkorganisasjoner er videreført, med prisjustering, og altså ikke justert i forhold til endringer i, og mellom, organisasjonene innenfor ordningen (økning/nedgang i medlemstall, studietimer m.v.). Ingen nye musikkorganisasjoner er kommet inn i ordningen. Ut fra den føring som tildelingsbrevet fra KKD for 2003 la på forvaltning av ordningen⁹, er verken eksisterende kriterier eller nye kriterier for å beregne tilskudd blitt realitetsdrøftet mens ordningen har vært forvaltet av Norsk kulturråd.

Plassering i det musikkpolitiske landskapet

Mange av de organisasjoner som mottar tilskudd under denne ordningen er sentrale aktører så vel innen det frivillige som det profesjonelle musikklivet, og det er liten tvil om at tilskuddene er viktige for alle organisasjonenes eksistens. De forskjellige landsomfattende musikkorganisasjonene har imidlertid ulike roller og plasseringer i ulike deler av musikkområdet, noen er for eksempel tilnærmet enerådende på sitt felt, mens andre overlapper.

⁸ Norsk Musikkråd, styremøte 03.02.00, S-Sak 4/00.

⁹ "Norsk kulturråd skal fra 2003 fordele tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner. Fordelingen av tilskuddet skal skje etter en samlet og helhetlig vurdering. For 2003 skal fordelingen av midlene baseres på fordelingen i 2001 og 2002, men slik at også nye organisasjoner kan bli inkludert. Midler til administrasjon dekkes over ordningen". KKD: foreløpig tildelingsbrev, 20.11.2002, s. 6.

Forvaltningshistorie

Da tilskuddsordningen til landsomfattende musikkorganisasjoner kom i stand i regi av Norsk Musikkråd i 1992, hadde altså en del av organisasjonene allerede faste tilskudd over Kulturdepartementets budsjett. På hvilket grunnlag disse driftstilskuddene i sin tid ble gitt, er uklart. Antakelig var det overveiende situasjonsbestemte, historiske årsaker som lå til grunn, som i vår sammenheng kan betraktes som tilfeldige. Ved siden av departementets ønske om å delegere forvaltningsoppgaver, kom overføringen av tilskuddene fra departementets Ymsepost til Norsk Musikkråd antakelig også i stand for bringe inn en viss systematikk og likebehandling i de statlige tilskuddene til musikkorganisasjonene.

Da ordningen ble overført til Norsk kulturråd i 2002, synes årsaken først og fremst å være at to av største organisasjonene på fritidsmusikkområdet, Norges Korforbund og Norges Musikkorpsforbund, hadde meldt seg ut av Norsk Musikkråd i 2000. Dermed ble ikke Norsk Musikkråd lenger sett på som en paraplyorganisasjon som representerte hele ”det frivillige musikklivet”¹⁰. 2003 var et overgangsår, der tilskuddene til musikkorganisasjonene dels ble gitt fra Norsk kulturråd og dels fra Norsk Musikkråd. Med Kulturmeldingen høsten 2003 ble det (indirekte) stadfestet at Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner fortsatt skulle forvaltes av Norsk kulturråd.

Vurderinger

I utgangspunktet er det verdt å merke seg at foranledningen for overføringen av Tilskudd til landsomfattende musikkorganisasjoner til Norsk kulturråd synes å falle utenfor det som ellers har ligget til grunn for delegering av tiltak til post 74 i Norsk kulturråd, nemlig hensynet til en faglig og helhetlig forvaltning. Inntrykket er at utmeldingene fra Norsk Musikkråd, og Musikkrådets endrede stilling i forhold til det frivillige musikklivet i kjølvannet av disse to utmeldingene, i det minste var den utløsende årsak.

¹⁰ Jfr. brev fra Norsk Musikkråd til Stortinget, Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, 21.10.2002.

Ordningen omfatter faste driftstilskudd til organisasjoner med opplæring og egenaktivitet som vesentlige virkefelt. De eksplisitte kriterier ordningen bygger på ligger langt fra den kunst- og kulturfaglige vurdering som ellers ligger til grunn for tilskudd fra Kulturrådet. Verken opplæring (målt gjennom studietimetall) eller organisasjoners størrelse/aktivitet (mål gjennom medlemskap) har inngått i den kulturpolitiske tenkning bak, og i, Norsk kulturråd. At tilskuddsordningens kriterier er bestemt og operasjonalisert av organisasjonene, dvs tilskuddsmottakerne, selv, gjør også ordningen fremmed.

Kriteriene i modellen, slik den praktiseres i dag, er problematiske, også fordi et begrep som ”medlemskap” er tvetydig; for noen organisasjoner dreier det seg om kollektivt medlemskap, for andre individuelle, mens medlemskap som sådan i det hele tatt ikke er relevant for noen. Selv om dette i praksis har vært et ”vektet” kriterium i modellen for beregning av tilskuddsbeløp, er det likevel et faktum at ordningen forholder seg til medlemskap som det primære kriterium på aktivitet. En slik forestilling om medlemskapets betydning er knyttet til organisasjoner som først og fremst grodde fram i demokratibestrebelsenes kjølvann tidlig på 1900-tallet. Men organisasjonslandskapet har endret seg, sammen med mye annet, slik at medlemskap langt fra har samme betydning eller utbredelse i dag som det hadde tidligere. Det gjelder også på musikkområdet. Flere organisasjoner som er under ordningen i dag har da også etterlyst kriterier som kunne fange opp andre former for engasjement enn det et medlemskap kan indikere. Informasjonsvirksomhet kunne vært ett slikt kriterium, oppslutning om forskjellige tiltak et annet, aktivitet utenom den organiserte, studieinnrettede læring et tredje¹¹.

Tatt i betraktning de landsomfattende musikkorganisasjonenes ulike plassering på musikkområdet, samt deres ulike profil og grunnlag, virker det lite formålstjenlig at alle de 27 organisasjonene som ordningen i dag omfatter, fortsatt skal få driftstilskudd på grunnlag av en og samme modell. Så vel organisasjonslandskapet som det musikkpolitiske området har gjennom gått endringer i løpet av det siste ti-året som gjør dette lite hensiktsmessig.

En mulighet vil være å skille mellom frivillige organisasjoner i mer tradisjonell forstand på den ene siden, og faglige, profesjonelt baserte organisasjoner på den andre. Hvilke organisasjoner som skal høre til hvor, bør i så fall bli gjenstand for

¹¹ Musikkorganisasjonen Musikk fra livets begynnelse har for eksempel levert et notat i forbindelse med denne evalueringen der slike tanker er systematisert.

en grundigere analyse og vurdering enn det som har vært mulig å gjennomføre innenfor evalueringen av hele post 74. Kriterier for driftstilskudd til den første gruppen, de frivillige musikkorganisasjonene, kan diskuteres i forhold til det nye kap. 0315 Frivillighetsformål, som Kultur- og kirkedepartementet skal forvalte. Driftstilskudd til de fagpolitiske og profesjonelt baserte organisasjoner innenfor tilskuddsordningen bør vurderes i forhold til, og fortrinnsvis samordnes med, liknende tilskudd fra andre deler av statsbudsjettet, både kap. 320, post 74 i Norsk kulturråd og kap. 323, post 78¹².

Uansett bør kriteriene for tilskudd til de organisasjoner som er inne i ordningen gjennomgås og revideres, slik at de blir mer i samsvar både med det frivillige organisasjonslivets endrede stilling og de profesjonelle organisasjonenes faglige profil og virkeområde.

¹² For eksempel får Norsk Jazzforum, som fikk driftsstøtte på vel 2,2 mill. kr. gjennom ordningen på post 74 i 2004, også tilskudd over post 78 (i 2004 vel 7.6 mill.kr.).

Vedlegg

Oversikt over landsomfattende musikkorganisasjoner som mottar driftstilskudd fra post 74.

	Tilskudd 2004
AKKS Norge	911 588
Dissimilis. Landsforbundet for kreative aktiviteter	95 184
FONOKO, foreningen Norske kordirigenter	128 885
Foreningen Musikk fra livets Begynnelse	176 080
Korpsnett Norge	164 372
Landslaget for spelemenn	1 770 138
Musikkens Venners Landsforbund	446 171
Norges Musikkorps Forbund	1 206 825
Norges Korforbund	1 664 188
Norsk Arbeidersangforbund	230 736
Norsk Country Musikk forbund	139 924
Norsk Festivalsangerforbund	67 512
Norsk Forening for Musikkterapi	352 779
Norsk Jazzforum	2 234 933
Norsk Kammermusikkforbund	127 529
Norsk Kirkesangforbund	364 438
Norsk Mandolin- og	

Balalaikaorkester Forbund	96 624
Norsk Munnspillforum	54 437
Norsk Musikkbibliotekforening	50 093
Norsk sangerforum	250 938
Norsk Skoleorkesterforbund (NSOF)	99 261 ¹³
Norsk Rockforbund	2 120 461
Norsk Viseforum	558 767
Norske Musikklæreres Landsforbund	135 289
Norske Symfoni-Orkestres Landsforbund, NASOL	717 704
Norske Trekkspilleres Landsforbund	565 528
Rytmask Musikkforum	94 646

¹³ Dette tilskuddet er et øremerket tilskudd til NSOFs årlige sommerskole, og ikke et ordinært driftstilskudd.